

ОСТВАРЕЊЕ ПРАВА НА ОТКУП АКЦИЈА У ЗАПОЧЕТОМ ПОСТУПКУ ПРЕУЗИМАЊА

У започетом а неокончаном поступку преузимања акционарских друштава до дана ступања на снагу Закона о преузимању акционарских друштава ("Службени гласник РС" 99/2011), мањински акционари циљног друштва су овлашћени да подношењем захтева суду остваре откуп њихових акција са правом гласа под условима који су сагласно закону морали бити објављени у понуди за преузимање.

Из образложења:

"Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је акционар привредног друштва „Мин Див“ АД Фабрика вијака и делова за шинска возила из Сврљига и поседује 144 акције са правом гласа. Тужени је прве акције емитента „Мин Див“ АД Фабрика вијака и делова за шинска возила из Сврљига, стекао на основу уговора о продаји капитала методом јавне аукције који је закључен дана 03.08.2006. године и по том основу је стекао 77,50 % капитала наведеног субјекта приватизације. Потом је тужени извршавајући обавезу инвестирања у субјект приватизације, извршио докапитализацију и на тај начин стекао 83,69 % акција субјекта приватизације, да би потом поново извршио докапитализацију дана 31.12.2009. године када је стекао додатних 26.266 акција емитента, односно 2,77 % од укупног броја емитованих акција.

Обавештењем Комисије за хартије од вредности од 14.05.2010. године, емитент МИН ДИВ обавештен је да је у поступку надзора утврђено да је тужени стекао акције емитента, а да није поступио у складу са обавезом и одмах обавестио Комисију ХоВ, циљно друштво и Београдску берзу и објавио понуду за преузимање акција на начин одређен Законом о преузимању акционарских друштава. Решењем Комисије ХоВ 6/0-17-295-10-10 од 10.05.2010. године утврђено је да тужени нема право гласа по основу 26.266 акција емитента МИН ДИВ, па му је наложено да отколни повреде тако што ће поднети захтев Комисији за одобрење понуде за преузимање акција издаваоца, или да отуђи додатно стечене акције и то 26.266 акција у року од 3 месеца по пријему решења, под условом да нема средстава за понуду за преузимање акција.

Првостепеном пресудом је утврђено да је тужени, према решењу Комисије за хартије од вредности од 10.05.2010. године и обавештењу те комисије од 14.05.2010. године био у обавези да објави понуду за преузимање акција и то 26.266 акција и да о томе обавести Комисију за хартије од вредности, циљно друштво и организациони облик организованог тржишта, али да то није учинио. Имајући у виду одредбу члана 41б Закона о преузимању привредних друштава која прописује да ако понуђач не објави понуду за преузимања под условима и на начин прописаним овим законом, сваки акционар циљног друштва може путем суда захтевати откуп акција са правом гласа под условима под којима је морала бити објављена понуда за преузимање, првостепени суд на основу наведене одредбе Закона, усвојио је тужбени захтев тужиоца и обавезао туженог да му исплати износ од 722,17 динара по акцији, која вредност није оспоравана током поступка.

Привредни апелациони суд у Београду у пресуди која се ревизијом побија Пж 1717/15 од 01.06.2016. године, заузима сасвим другачији став, те уважава жалбу туженог и преиначује првостепену пресуду тако што одбија тужбени захтев тужиоца као неоснован, налазећи да је првостепени суд погрешно применио материјално право. Другостепени суд је образложио побијану одлуку наводима да је тек Законом о изменама и допунама Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник РС“ број 99/11 од 27.12.2011. године) додата одредба члана 41б у коме је у

ставу 1. прописано да ако понуђач не објави понуду за преузимање под условима и на начин прописан Законом, сваки акционар циљног друштва може захтевати путем суда откуп акција са правом гласа под условима под којима је морала бити објављена понуда за преузимање, па је првостепени суд у конкретном случају погрешно применио материјално право јер је на конкретну правну ситуацију, ретроактивно применио одредбу члана 41б која је почела да се примењује тек од 01.02.2012. године, а спорни промет 26,266 акција привредног друштва, за које је Комисија за хартије од вредности навела да је потребно објавити понуду, евидентиран 31.12.2009. године, тако да на ту ситуацију није било места за примену цитиране одредбе члана 41б Закона преузимању акционарских друштава.

Према оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужиоца истиче да је другостепени суд приликом доношења побијане одлуке погрешно применио материјално право и то одредбе Закона о преузимању акционарских друштава.

Тужени је започео преузимање циљног друштва дана 31.12.2009. године и тада је настала његова обавеза за објављивање понуде за преузимање на основу члана 6. став 1. тада важећег Закона о преузимању акционарских друштава („Службени гласник РС“ број 46/06; 107/09). Решењем Комисије за хартије од вредности број 6/0-17-295/10-10 од 10.05.2010. године, утврђена је повреда Закона о преузимању акционарских друштава, па је наложено туженом да поднесе захтев Комисији за одобрење понуде за преузимање акција издаваоца „МИН ДИВ“ АД Сврљиг и да на тај начин објави понуду за преузимање 26.266 акција циљног друштва. Тужени није поступио по налогу Комисије и није објавио јавну понуду за преузимање акција. Решењем Комисије за хартије од вредности број 6/0-17-295/42-10 од 16.07.2014. године утврђено је да тужени није поступио према решењу Комисије од 10.05.2010. године и као санкција за повреду Закона о преузимању акционарских друштава, Комисија је одузела права гласа туженом на 26.266 акција решењем од 10.05.2010. године. Према утврђеном чињеничном стању, тужени без обзира на садржину наведеног решења Комисије за хартије од вредности, није поднео захтев за одобрење објављивања понуде за преузимање акција, што значи да у таквој ситуацији, акционари циљног друштва, међу којима је и тужилац, имају право на основу одредбе члана 41б став 1. сада важећег Закона о преузимању акционарских друштава, да путем месно надлежног суда захтевају откуп акција.

То са разлога што Закон о преузимању акционарских друштава („Службени гласник РС“ број 99/2011), у прелазним и завршним одредбама у члану 50. регулише започето преузимање и прописује да поступак преузимања који је у току на дан ступања на снагу овог закона (01.02.2012.г.) окончаће се по одредбама овог закона, ако у њему понуђач још није добио решење Комисије о одобрењу објављивања понуде за преузимање.

Према стању у списима, на дан подношења тужбе 04.02.2014. године, тужени није поступио по налогу Комисије, није поднео захтев Комисији за одобрење објављивања понуде за преузимање, нити добио решење Комисије о одобрењу објављивања понуде за преузимање. што значи да се у конкретном случају на започето преузимање, примењује одредба члана 41б Закона о преузимању акционарских друштава а што даље значи да је тужилац стекао право на основу одредби члана 3. став 1. тач. 1. и 2, члана 6. став 1. и члана 41б Закона о преузимању акционарских друштава, да преко месно надлежног суда захтева откуп акција, тако да је погрешан закључак другостепеног суда изражен у побијаној одлуци да се у конкретној ситуацији, ретроактивно примењује члан 41б Закона о преузимању акционарских друштава, што је био разлог преиначења првостепене пресуде.

Потребно је нагласити, да се у конкретном случају ради о праву мањинских акционара на откуп акција према условима понуде, које остварују у поступку преузимања акционарских друштава по Закону о преузимању акционарских друштава, те ово право акционара, по овом закону, не треба мешати нити поистовећивати са правом на принудни откуп и принудну продају акција који институт је предвиђен Законом о привредним друштвима, јер се ради о потпуно два различита института и две различите ситуације у којима се врши откуп акција и остварују права акционара".

(Сентенца из пресуде Врховног касационог суда Прев 253/2016 од 23.2.2017. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 24.4.2018. године)